

KÖVETELMÉNYRENDSZER

Semmelweis Egyetem, Fogorvostudományi Kar			
A tárgy neve: Orvostörténet			
Angol nyelven¹: History of medicine			
Német nyelven¹:			
Kreditértéke: 1 pont			
Teljes óraszám: 28 óra	előadás: 28 óra	gyakorlat:	szeminárium:
Tantárgy típusa: <u>kötelező</u>	kötelezően választható	szabadon választható	
Meghirdetési gyakoriság (félévente v. évente): félévente			
Tanév: 2021/22.			
Tantárgy kódja²: FOKVNEI346_1M			
Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Ungvári Zoltán			
Munkahelye, telefonos elérhetősége: Népegészségügyi Intézet, 210-2954			
Beosztása: egyetemi tanár, tanszékvezető			
A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvostudományi képzés keretében: Az orvostörténet művelődéstörténet, ezen túlmenően a szorosan vett szakmatörténetként integráns része a tudománytörténetnek. Szorosan összefügg a köztörténettel, az úgynevezett általános történelemmel is. Multidiszciplináris tárgy, amely magába foglalja a gyógyítás, a betegségek, az eszközök, az emberi kapcsolatok különleges formáit, beleágyazva a mindennapi élet kultúrájába, szociális-gazdasági helyzetébe. A kurzus a betegségek, a betegek, a kutatások, a felfedezések problémái iránti érzékenységet fokozza, átfogó képet ad a történelmi tudásról.			
A tárgy oktatásának helye (előadóterem, szemináriumi helyiség, stb. címe): Nagyvárad téri Elméleti Tömb (NET) Barna tanterem 1089 Budapest, Nagyvárad tér 4.			
A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi: Legfőbb célja a medicina egészének jobb megismerése, az orvosi gondolkodás alakulásának múltbeli, a jelent nem csekély mértékben befolyásoló formáinak, valamint a változó, gyakran mégis változatlan, csak más formában újra megjelenő eljárások megismerése, az orvos, az orvostan és az orvosi gyakorlat helyének és a mindenkori társadalomban betöltött szerepének megértése, az orvostudomány és szakágainak a fejlődéstörténete az ókortól a 21. századig. Annak tudatosítása, hogy milyen hatással voltak ezek a későbbi korok orvosi mentalitására, kutatói és orvosi gyakorlatára. Aki ebből a szemszögből nézi a medicina történetét, az megtanulja értékelni az orvosi gondolkodást, helyére fogja tudni tenni az egyes módszerekbe – manapság főként csak technikai eljárásokba – vetett, gyakran vak hitét.			
A tantárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek): érvényes hallgatói jogviszony			
A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja: maximum 120 fő, önkéntes jelentkezés a keretszám erejéig			
A kurzusra történő jelentkezés módja: Neptun rendszeren keresztül			
A tárgy részletes tematikája³: 1. Bevezetés az orvostörténelembe. Az orvostörténelem helye a gyógyítás művészetében. Az óskori emberek betegségei, gyógyításuk, gyógyító emberek. A gyógyítási tapasztalat továbbélése a népi orvoslásban. Az ókori magaskultúrák medicinája I. India, Kína. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd 2. Az ókori magaskultúrák medicinája II.. Egyiptom, Mezopotámia, zsidó orvoslás, Az empirikus tudás, a gyógyszerek és a technikai eszközök gyarapodása különböző életbölcselettel és hagyománnyal. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd 3. A görög és római medicina fejlődése. Hippokratesz, „az embernél nincs semmi csodálatosabb.” A görög orvosi iskolák. A hódító rómaiak egészségügye. Celsus, Galenosz. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd			

4. A középkor orvostudománya – az antik orvosi kultúra megőrzése, közvetítése és továbbfejlesztése. A kolostori betegszobától az egyetemek orvosi fakultásáig (bizánci, arab-izlám, nyugati medicina). Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
5. A reneszánsz medicina, humanista orvosok, szemléleti változások a medicinában-. Paracelsus, Vesalius és kortársai. A sebészet fejlődése, Paré. Orvosbotanika, mineralógia. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
6. Fertőzések és járványok a középkortól. A fekete haláltól az AIDS-ig. Fertőzések teóriája, ellenük való küzdelem története. A járványtan, a bakteriológiai története. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
7. Élettani és morfológiai kutatások és felfedezések a 17-18. században. Harvey, Malpighi. A kórbonctan fejlődése. A klinikai oktatás kezdetei, Sydenham, Boerhave, Van Swieten. A modern fogászat megalapozása, Fauchard. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
8. A modern medicina fejlődése: sebészet fejlődése. A szülészet és nőgyógyászat fejlődésének főbb állomásai. Semmelweis, Porro, a műszertechnika fejlődése Deventer, Smellie, Credé, Hegar, gyermekgyógyászat kialakulása, szemészet, fül-orr-gégészet, fogászat, testgyógyászat/ortopédia és képviselőik. Dr. Forrai Judit
9. A preventív medicina története. Munkahelyek, börtönök és ipari ártalmak, munkaegészségügy, Ramazzini. A megelőzés és gyógyítás társadalmi szerepe. Frank, Pettenkofer, Fodor, Grothjahn. A nagy bakteriológiai felfedezések Koch, Pasteur. A mentés és a Vöröskereszt története. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
10. Az orvosi szakágazatok kialakulása és fejlődése Bőrgyógyászat, a nemi úton terjedő betegségek újkori története és gyógyítás tárháza (Hg, jód, salvarsan, penicillin) Kaposi, Sigmund, Ehlich, Hata, Fleming. A pszichológia és neurológia története. Frenológia, magnetizmus, messmerizmus, hipnózis, Pinel, Galton, Wundt, Pavlov, Freud és hazai képviselőik. A gyógyító pedagógia, Bárczi, Pető. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
11. A 20. századi új szakágazatai 1.: geneteika, biometria, biológiai és vegyifegyverek elleni védekezés orvosi vonatkozásai, a képkötő diagnosztika fejlődése (rtg, izotóp, ultrahang, laser, ionizáló sugarak alkalmazása a gyógyításban is). Hormonok felfedezése, endokrinológia. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
12. A 20. század új szakágazatainak kialakulása 2: neonatológia, hematológia, sebészeti eljárások, traszplantáció, plasztikai sebészet, 100 év visszatekintés a Nobel-díjas kutatások tematikai változásaiban. Dr. Forrai Judit/Dr. Janik Leonárd
13. Aktuális orvostörténet-kutatási előadás. Dr. Janik Leonárd
14. Vizsga
Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései: Szinte valamennyi oktatott tárgyra kiterjed, minimális átfedéssel
A tantárgy sikeres elvégzéséhez szükséges speciális tanulmányi munka⁴: Múzeumlátogatás, amely nem szükséges, de szabadon választható.
A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége: Jelenlét: kötelező, max. 3 hiányzás, beszámoló megadott tematikából.
A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban⁵: Tesztírás
A félév aláírásának követelményei: Sikeres vizsga
A vizsga típusa: Írásbeli
Vizsgakövetelmények⁶: Előadások anyaga
Az osztályzat kialakításának módja és típusa⁷: 50 pont a maximum a vizsgán, de a félév közbeni tanulmányi teljesítményértékelések (óra utáni teszt, múzeumlátogatás) révén (TVSZ 30.§ (1) bekezdése) legalább 2-es szint elérését követően az eredmény javítható. 41-:5, 36-40:4, 31-35:3, 26-30:2.
A vizsgára történő jelentkezés módja: Neptun rendszeren keresztül
A vizsga megismétlésének lehetőségei: Írásbeli teszt
A tananyag elsajátításához felhasználható nyomtatott, elektronikus és online jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom (online anyag esetén html cím): Schultheisz Emil, Birtalan Győző: Orvostörténelem. Jegyzet. SOTE. 1986. Budapest. Kapronczay Károly: Fejezetek a 125 év magyar egészségügyének történetéből. Semmelweis OML.2001. Budapest., A medicina krónikája szerk. Heinz Schott.Officina Nova. 1993.Dortmund. On-line anyagok a moodle rendszerben.

A tárgyat meghirdető oktató (tantárgyfelelős) aláírása:

A gesztorintézet igazgatójának aláírása:

Beadás dátuma:

OKB véleménye:

Dékáni hivatal megjegyzése:

Dékán aláírása:

¹ Csak abban az esetben kell megadni, ha a tárgy az adott nyelven is meghirdetésre kerül.

² Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően.

³ Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével. Mellékletben nem csatolható!

⁴ Pl. terepgyakorlat, kórlapelemzés, felmérés készítése, stb.

⁵ Pl. házi feladat, beszámoló, zárthelyi stb. témaköre és időpontja, pótlásuk és javításuk lehetősége.

⁶ Elméleti vizsga esetén kérjük a tételsor megadását, gyakorlati vizsga esetén a vizsgáztatás témakörét és módját .

⁷ Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja. Az évközi számonkérések eredményeink beszámítási módja.